

ת"פ 25539/06/14 - מדינת ישראל נגד סאלח אבו רקיה,

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 25539-06-14 מדינת ישראל נ' אבו רקיה

בפני כב' השופט רון שפירא, סגן נשיא

המאשימה מדינת ישראל ע"י פרקליטות מחוז חיפה, מחלקה פלילית

נגד

הנאשם

סאלח אבו רקיה,

ע"י ב"כ עו"ד גב' אורית שלו (סניגוריה ציבורית)

גזר דין

הערת מבוא כללית

תיק זה נדון בפני כב' השופט משה גלעד והנאשם אף הודה בפניו בעובדות כתב האישום המתוקן והורשע בדין על ידו. עקב צאתו של השופט גלעד לחופשה, ובהסכמת הצדדים ובאי כוחם, הועבר הליך הטיעון לעונש וגזירת דינו של הנאשם לדיון בפני.

העבירות בהן הורשע הנאשם וכתב האישום המתוקן

הנאשם הורשע על פי הודאתו בעבירת ניסיון הצתה לפי סעיפים 448(א) רישא + 25 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן אשר הוגש במסגרת הסדר טיעון, ביום 1.1.10, בסמוך לשעה 11.00 בבוקר, נכנס הנאשם לכפר קפין שבשטח A שברשות הפלסטינאית, בצוותא עם אחרים ובאמצעות רכב. בהגיעו לכפר קפין, ניסה הנאשם להצית את ביתו של מואיד הרשה, הנשוי לאחותו של הנאשם (להלן: "המתלונן" ו-"הבית" בהתאמה), על ידי כך ששפך נפט על קרטונים ושקיות שהיו בבית והצית אותם, וזאת על רקע סכסוך משפחתי. במעשיו כאמור לעיל ניסה הנאשם לשלח במזיד אש בדבר לא לו.

הטיעון לעונש

המאשימה הגישה במסגרת ראיות לעונש את גיליון הרישום הפלילי של הנאשם (סומן ת/16).

מטעם הנאשם העיד מר עוקבה אבו רקיה, בנו של עורך הסולחה בין הצדדים (מאחר שעורך הסולחה נפטר בינתיים). העד העיד כי למרות שלא נכח בעצמו בסולחה שנערכה בין הצדדים, אביו ואמו אמרו לו שהם באים כדי לעשות את הסולחה כדי לגמור את הסכסוך. כן העיד העד כי בעקבות הסולחה אחותו של הנאשם חזרה לביתה ולכפר שלה ועד היום היא נמצאת שם.

ב"כ המאשימה טען שהנאשם ניסה לשרוף את ביתו של בעלה של אחותו בשטחים, על רקע סכסוך משפחתי. נטען כי הערכים החברתיים שנפגעו הם חיי אדם, שלום הציבור ורכושו, אשר נחשפו לסיכון עם ניסיון ההצתה. כן נטען כי במקרה זה יש להתחשב בביצוע העבירה כלפי תושב שטחים, שהנגישות שלו לערכאות פחותה מזו של אזרח ישראלי, כאשר המתיחות בשטחים היא בגדר ידיעה שיפוטית ולא בכדי איסור לאזרחים ישראלים להיכנס לשם ויש אינטרס ציבורי במניעת עבירות כלפי תושבי שטחים על ידי אזרחים ישראלים. באשר לנסיבות המעשה הפלילי נטען כי מדובר בניסיון ברף הגבוה. הקרטונים בתוך הבית הודלקו ויש להוסיף על כך שהבית לא נשרף ולא היו אבדות בנפש. נטען כי ביצוע עבירה של ניסיון הצתה של בית מגורים בלב ישוב מלמד על פוטנציאל של נזק שהוא גדול מהמקרה של הצתה במקום פתוח. עוד נטען כי יש להתחשב בכך שהעבירה בוצעה כלפי קרוב משפחה מדרגה שנייה, כשביצוע העבירות בתוך המשפחה יש בו גם כדי לפגוע במרקם היחסים הבין משפחתי. מאידך גיסא יש להתחשב בחלוף הזמן ולכן בשקלול נסיבות האירוע עותרת המאשימה למתחם של בין 20 ל- 40 חודשי מאסר. נטען כי הפסיקה במקרים דומים היא חמורה יותר ונקבעו מתחמים של בין שנתיים לארבע שנות מאסר בגין הצתה ואף יותר מכך.

בתוך המתחם טוען ב"כ המאשימה כי יש לקבוע עונש ברף הבינוני התחתון מכיוון שמחד אין זו הסתבכותו הראשונה של הנאשם בפלילים והוא הורשע לאחר תקופה לא קצרה בה נראה היה שחזר למוטב ומאידך גיסא הוא הודה ונטל אחריות והייתה סולחה וקיים תסקיר חיובי בעניינו. נטען כי התסקיר אינו ממליץ המלצה טיפולית ואין מוטיבציה לטיפול ולכן לכל היותר התסקיר יכול להוביל לענישה בתוך המתחם ואין שיקולים המובילים לחריגה מהמתחם. באשר לטענות ב"כ הנאשם נטען כי לא ניתן לטעון טענות החורגות עובדתית ואף סותרות את כתב האישום המתוקן שבו הודה הנאשם.

ב"כ הנאשם טענה כי הראיות בתיק החקירה לעניין גרימת נזק היו בעייתיות ועוררו ספק בדבר התלקחות הבעירה. עוד נטען כי הנאשם הגיע לבית על מנת לחלץ את אחותו, הנשואה למתלון, אשר לדבריה המתלון הכה אותו ודרש ממנה לעזוב את הבית תוך שאיים עליה שאם ימצא אותה בבית כשיחזור הוא "יהרוג אותה במכות". נטען כי הנאשם הגיע למקום וסייע לאחותו וילדיה לעזוב את הבית ולפני שעזב נכנס לבית כדי לבדוק אם לא נשכח דבר והמתין למתלון על מנת לדבר איתו. נטען כי הנאשם ראה חומר בעירה ומצת והחליט באופן ספונטאני, מתוך כעס, להצית מספר שקיות וקרטונים שהיו מונחים על הארץ. כעבור חודשיים נערכה סולחה והאחות חזרה עם ילדיה לביתה בקפין. מאז יחסיה עם המתלון השתפרו והיא חיה איתו עד היום.

ב"כ הנאשם טענה כי מבלי להצדיק את מעשיו של הנאשם ומבלי להטיל ספק בחוקיות ההליך הנוכחי, לא ניתן להתעלם מכך שמעשיהם של מעורבים אחרים בפרשה אינם נופלים בחומרתם מחלקו של הנאשם וחרף זאת הם לא הועמדו לדין שכן רק הנאשם אזרח ישראלי ותושב קבע בארץ. נטען כי נוצר עיוות מוסרי הראוי לאיזון בענישה מקלה.

ב"כ הנאשם טוענת כי מדובר במעשה שבוצע לפני למעלה מ-5 שנים ולא הייתה כל הצדקה לשיהוי בהגשת כתב האישום, כי הנאשם הודה במעשיו מיד עם מעצרו וגרסתו היא הראיה המפלילה העיקרית שקיימת נגדו. הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם הרשויות והביא את אמו לחקירה במשטרה. נטען כי הנאשם הינו רווק המתגורר עם אמו המבוגרת והוא זה שמפרנס אותה ותומך בה בחיי היום יום ובמידה ויוטל עליו מאסר, לרבות בעבודות שירות, ישליך הדבר על האם ויפגע בה. נטען כי בהתחשב בתסקיר שירות המבחן יש לקבוע כי ישנן נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה המצדיקות ענישה מתונה. עוד נטען כי הנאשם הינו אדם נורמטיבי ובעברו עבירות מתקופת נעוריו וצעירותו

שהתיישנו בשנת 2009. הנאשם התקדם בזכות עצמו, השלים בגרורות לבד, רכש הכשרה מקצועית ועובד בקביעות במשך שנים באותו מקום, מפגין מסירות בעבודתו, בעל מזג נוח ויחסי אנוש טובים ומהווה משענת תומכת לבני משפחתו. נטען כי העבירה הנוכחית מהווה מעידה חד פעמית שאינה מאפיינת את התנהלותו של הנאשם. כן נטען כי הנאשם שיתף פעולה באופן מלא עם שירות המבחן, דן בפתיחות במעידתו, קיבל אחריות על מעשיו והבין את חומרתם והסכנה הגלומה בהם ולנוכח אלה התרשם שירות המבחן כי הסיכוי להישנות המעשה נמוך. מבוקש לאמץ את המלצת שירות המבחן. נטען כי הפסיקה שהוגשה מטעם המאשימה אינה דומה כלל לנסיבות המקרה הנוכחי.

הנאשם עצמו טען שהוא עובד בבריכת שחיה כמפעיל וכמציל. עובד שם כשנה. לפני כן עבד בבריכות אחרות. בן 36, רווק. מתנצל על מעשיו, יודע שזה לא בסדר. כוונתו הייתה ללכת למגשר ולגמור את הסכסוך בין אחותו למשפחתה.

מתסקיר המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם עולה כי הנאשם מגלה הבנה לגבי הפסול שבהתנהגותו וכי מדובר במעשה בעייתי. שירות המבחן התרשם מאדם בעל יכולת קוגניטיבית וורבאלית טובה. כן התרשם שירות המבחן מנאשם המנהל אורח חיים תקין במסגרות חיו השונות, בעל יכולת טובה להביע את עצמו ורגשותיו ובעל יכולת וכישורים שיכולים לסייע לו להתמודד במצבים שונים בחיו. שירות המבחן התרשם כי הנאשם הינו בעל דפוסי התנהגות המושגתים על נורמות וערכי התנהגות מקובלים. לא התרשמו מקיום קווים עבריינים או אלימים בצורת מחשבתו ובדרך ניהול חיו. שירות המבחן התרשם כי מעשי הנאשם המתוארים בכתב האישום אינם מאפיינים את דרך התנהלותו בדרך כלל ולהערכת שירות המבחן מעורבותו של הנאשם בעבירה הנוכחית ייתכן ונבעה מחוסר מודעות לחומרת מעשיו, מתוך פזיזות והעדר שיקול דעת. כן התרשם שירות המבחן כי כיום בעקבות ההליך המשפטי המתנהל נגדו, הנאשם הפנים את החומרה והבעייתיות שבמעשיו והבין שבאופן התנהגותו סיכן את עצמו ואחרים ולפיכך להערכת שירות המבחן הסבירות להישנות התנהגות עוברת חוק ופורצת גבולות הינה נמוכה. הנאשם ביטא בפני שירות המבחן חשש מתוצאות הדיון המשפטי ולדבריו באם תוטל עליו ענישה מחמירה, כגון ריצוי מאסר בפועל או בעבודות שירות, הדבר יפגע בתפקודו התעסוקתי ויקשה עליו להמשיך לדאוג לאמו.

לסיכום מציין שירות המבחן כי הנאשם לא ביטא צורך במעורבות טיפולית וגם שירות המבחן לא התרשם מקיום צורך כזה ולכן לא בא שירות המבחן בהמלצה טיפולית בעניינו. שירות המבחן מציין כי בנסיבות המתוארות, נוכח הערכת שירות המבחן כי התנהגותו של הנאשם בעבירה שנעברה לפני 5 שנים אינה מייצגת את התנהלותו בדרך כלל, ממליץ שירות המבחן להטיל על הנאשם צו של"צ בהיקף של 150 שעות לשנה, שיהווה ענישה חינוכית מוחשית, בנוסף למאסר מותנה.

שיקולי בית המשפט לעניין הענישה

ביום 25.5.15, לאחר שטענו הצדדים לעונש, ניתנה החלטה תמציתית על ידי בית משפט זה, אשר הורה כי בטרם ייגזר הדין, יופנה הנאשם לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות השירות. בית המשפט ציין בהחלטה הנ"ל כי טרם גיבש את עמדתו.

לקראת הדיון היום הוגשה חוות דעת של הממונה על עבודות השירות, אשר אישרה את אפשרות העסקתו של הנאשם בעבודות שירות, ככל שבית המשפט יורה כן. בהתאם, אפרט את שיקולי בית המשפט לגזירת העונש.

קביעת מתחם העונש ההולם

בבואו של בית המשפט לקבוע את מתחם העונש ההולם, עליו להביא בחשבון את העונש הקבוע בחוק למעשים שבגינם הורשע הנאשם, חומרת נסיבות המקרה ומכלול הנתונים הקשורים למעשה ולמבצע העבירה. מתחם העונש ההולם משקף קביעה ערכית לעונש ראוי, ואינו משקף, בהכרח, את הענישה המקובלת והרווחת בפסיקה קודמת, ובמיוחד בפסיקה שקדמה לכניסתו לתוקף של תיקון 113 לחוק העונשין.

בענייננו מדובר בעבירת ניסיון הצתה כאשר העונש המרבי בגין עבירה זו על פי סעיפים 448(א) רישא + 25 לחוק העונשין הינו 15 שנות מאסר, שכן כידוע, העונש בגין עבירת הניסיון הוא אותו עונש שמוטל בגין העבירה המושלמת (סעיף 34ד' לחוק העונשין).

הערך החברתי שנפגע

העבירה שבה הורשע הנאשם טומנת בחובה פוטנציאל לפגיעה בחיי אדם ובשלום הציבור, זאת מעבר לפגיעה ברכוש.

כידוע, "טבעה של הצתה שראשיתה ידוע, אולם כיצד תתפשט ומה יהיה היקף הנזק הכרוך בה, הוא עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו..." (ע"פ 7496/12 זיתוני נ' מדינת ישראל (פסק דין מיום 24.6.13)).

נסיבות הקשורות בביצוע העבירה

בגדר הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה יש לשקול את חלקו של הנאשם בביצוע העבירה, כאשר הנאשם הוא האחראי לאירוע, ואת הנזק שנגרם ממעשיו. במקרה זה יש להביא בחשבון בעיקר את הנזק שעלול היה להיגרם ממעשיו של הנאשם, כאשר, כאמור, אין לדעת מה יהיה היקף הנזק הכרוך בהצתה, עניין שלמצית, בדרך כלל, אין שליטה עליו. המקרה עלול היה להסתיים בתוצאה קטלנית. הנאשם הינו אדם בוגר אשר מבין את חומרת מעשיו והייתה לו האפשרות להימנע מביצוע העבירה.

נסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה

בגדר הנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה יש להביא בחשבון את הפגיעה של הענישה בתיק זה בנאשם ובמשפחתו, בעיקר באמו אשר ככל הנראה סומכת עליו לפרנסתה. יש להביא בחשבון את הודאתו של הנאשם במעשיו וכן את חרטתו על מעשיו. כן יש להביא בחשבון את נסיבות המקרה, כפי שפורטו גם בתסקיר שירות המבחן. יש להביא בחשבון את הסולחה שנערכה בין הצדדים. עוד ניתן להביא בחשבון את חלוף הזמן מביצוע העבירה והשיהוי היכר בהגשת כתב האישום במקרה זה. מאידך, יש להביא בחשבון את עברו הפלילי של הנאשם, למרות שהינו ישן.

מתחם העונש ההולם וסטייה מהמתחם

המאשימה הציגה בפני ביהמ"ש פסיקה המציגה מתחם רחב של ענישה, החל מ-30 חודשי מאסר ואילך. מאידך, קיימת פסיקה במסגרתה נגזרו עונשי מאסר של מספר חודשים אשר ירוצה בעבודות שירות גם במקרים חמורים מזה שלפני. יצוין כי מטבע הדברים, הפסיקה שאליה הפנתה המאשימה אינה משקפת את עובדות המקרה הנוכחי ואינה זהה לנסיבות מקרה זה.

בהביאי בחשבון את נתוני המקרה כפי שפורטו, סבורני כי יש לאמץ מתחם ענישה התואם את דרגת החומרה של המעשים, שאינו ברף העליון.

בנסיבות העניין, לאור המפורט לעיל, לאור העובדה שלא נגרם נזק רב ממעשי הנאשם ולאור נסיבות המקרה, סבורני כי יש לקבוע את מתחם הענישה ההולם במקרה זה בין 4 חודשי מאסר בפועל, אשר יכול וירוצו בעבודות שירות ל-18 חודשי מאסר בפועל, בלוויית עונשים נלווים כגון מאסר על תנאי ופיצוי למתלונן.

בנסיבות העניין אינני סבור כי יש מקום במקרה זה לסטות ממתחם הענישה ומהעונש ההולם.

סיכום הענישה וגזר הדין

בהביאי בחשבון את השיקולים הכוללים את נסיבותיו האישיות של הנאשם, את חרטתו של הנאשם על המעשים והודאתו, את העובדה שלמתלונן לא נגרמו נזקים כתוצאה ממעשי הנאשם ואת העובדה שנעשתה סולחה בין הצדדים, אך מאידך את הנזקים שעלולים היו להיגרם ממעשי הנאשם, סבורני כי יש להטיל במקרה זה ענישה שהינה ברף התחתון של המתחם שנקבע.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, הנני מטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

אני גוזר על הנאשם עונש של 12 חודשי מאסר, מהם 5 חודשי מאסר בפועל, והיתרה - 7 חודשים - מאסר על תנאי. התנאי הוא שהנאשם לא יעבור העבירה בה הורשע וזאת בתוך שלוש שנים מהיום וירשע בגינה.

אני מתיר לנאשם לרצות את חמשת חודשי המאסר בפועל, בדרך של עבודות שירות במועצה הדתית באור עקיבא. הנאשם יתייצב לצורך קליטה והצבה לתחילת ריצוי עבודות השירות ביום 2.12.15 בשעה 08.00 ביחידת עבודות השירות, מפקדת מחוז צפון, בימ"ר עמקים המצוי במתחם תחנת משטרת טבריה בכתובת דרך הציונות 14 טבריה (המפקדה נמצאת בתוך תחנת משטרת טבריה ורוב קווי האוטובוס הפנימיים של טבריה מגיעים למקום), טלפונים: 04-6728405, 04-6728421, 08-9775099. עליו לתאם את סדרי עבודתו עם רס"ב שמעון מלכה, המפקח מטעם הממונה על עבודות השירות, טלפון 050-4062320.

הוסבר לנאשם כי אם יפר את הוראות הממונה על עבודות השירות ו/או הוראות המעסיק, ו/או יבצע עבירה נוספת

כלשהי בתקופת עבודות השירות, כי אז ניתן יהיה להפקיע את עבודות השירות באופן שבו יהיה עליו לרצות את מאסרו כמאסר בפועל במתקן כליאה.

הנני מטיל על הנאשם לפצות את המתלונן בסך של 3,000 ₪. הפיצוי ישולם ב-5 תשלומים שווים ורצופים החל מיום 10.8.15 ובכל 10 לכל חודש שלאחריו.

זכות ערעור לבית המשפט העליון תוך 45 יום מהיום.

ניתן היום, כ"ז תמוז תשע"ה,
14 יולי 2015, במעמד
הנאשם, ב"כ הנאשם וב"כ
המאשימה.
ר' שפירא, ס. נשיא